

Kapelvej 49

Matrikelnummer 1305 Udenbys Klædebo

HUSET

Bygningen er fra 1882 og dermed en del af 'anden generations' bebyggelsen på Nørrebro. Da voldene faldt i 1857 var Nørrebro det første brokvarter der blev udbygget. Det var nærmest et Klondyke, fyldt med spredte, lave huse. Først i anden ombæring fra 1880'erne og frem kom de senere så karaktistiske høje huse til. Og hermed også det L-formede hus ved Kapelvej og Rantzausgade, der i øvrigt inden 1906 hed Nordvestvej – det lyder akkurat lige så landligt som det var.

Arkitekten var en Christian L. Thuresen, som der står i byggeattesten, men det må næsten være [Christian Laurits Thuren](#) (1846-1926). I så fald er det samme hånd der har tegnet Musikkonservatoriet på H.C. Andersens Boulevard og en masse skoler på Frederiksberg, hvor han var bygningsinspektør. Han havde været i murerlære og var elev af J.H. Nebelong, en af datidens store arkitekter. Thuren var en historicistisk arkitekt og bedømmes ikke ret pænt af eftertiden, der højst kan svinge sig op til at sige at "Hans Bygninger udmærke sig ved en vis Kraft i Behandlingen af Enkelthederne."

Det har sikkert heller ikke taget arkitekten mere end et kvarter at bekvemme sig til et tandsnit under taget, refendfuger og en smule markering af vinduerne. Mellem tredje og fjerde sal er der en lisén, et kantbånd, der ellers blev brugt til at skjule en etageforhøjning. Bygningen er født med 5 etager, så det er lidt snyd. Tilgængæld er vinduesløsningen i kvistene original, det er nemlig ikke de normale dannebrogsvinduer som ellers bruges i bygningen.

Bygningen var født uden wc, den slags kom først til i 1909 samtidig med cykelskure i gården. Husejerne var således med på noderne, da der stadig var ca. 30.000 lokumstønder i København på dette tidspunkt, hovedparten på Nørrebro. Først tyve år senere blev tallet halveret. I stedet var der retirader i fem afdelinger i gården, samt særskilt pissoir.

Der var dog et klosetrum, som i de fleste lejligheder nu er badeværelse. Tidligere var det et pigekammer og et lille lokum. Alle opsnobbende og bedrestillede mennesker havde jo [tyende](#), men i 1921 kom medhjælperloven og dermed ubehagelige krav om ordentlig løn, fritid og arbejdsvilkår for tjenestefolkene.

Bygherren var en glarmester, Mendel Liebmann (1841-1907). Murermester var en J.C. Gynther og tømmermesteren hed sjovt nok Maurer. En anden tømmermester, Vilhelm Christoph Leser, blev husets første vicevært. Han var formand for Tømmermesterforeningen af 1873, men flyttede i 1892 til Kalkbrænderivej på Østerbro.

Forsikringsmanden skrev rosende om huset i 1883. "Ejendommen er 1 Aar gammel, ret godt behandlet, og Lejlighederne af 3 Værelsens Lejligheder at være [sic] store og meget bekvemt indrettede." Fx var der hele fire ovne i hver lejlighed, hvor andre københavnerlejligheder af tilsvarende størrelse nøjedes med en eller to.

HUSET PÅ NØRREBRO OG CHRISTIANSHAVN

Skuespillerinden Solveig Sundborg (1910-2002) boede her fra 1961 og frem til 1996, men der var hun altså også blevet 86 og så er det vel helt fint ikke at skulle vade op til femte sal, turen har ca. lige mange trin som hendes alder da hun flyttede. Hun var blandt andet med i tv-serien Huset på Christianshavn, Bryggeren, Matador og en hel masse Olsen-bande film.

Uden at have dykket ned i dén historie kan hendes adresse måske hænge sammen med en anden skuespillerinde. En af de tidligere ejere af huset var nemlig Else Marie Juul Hansen (1904-2003). Hun huskes nu som konsulinde Holm i Matador og som Holger Juuls exkone.

KLÆDER PÅ KAPELVEJ

Stueetagen har lige siden husets indvielse haft butikker, og den ellers så succesrige ”Ekspressrullen” blev i 1962 til et ”selvbetjeningsrenseri”. Det viser både at der var nogenlunde holdne folk i området, og at vaskemaskiner ikke var udbredte.

Derefter rykkede Kates Børnetøj ind. I 1975 fik hun lov til at sætte et stort skilt op, Med rød bund og hvide bogstaver gjaldede skiltet ud at man kunne købe tøj til drenge og piger. Dog måtte hun ikke sætte en markise op. Fotografier fra dengang afslører en meget mere skinger skiltepolitik, hvilket denne bygning heller ikke undgik.

FRISKOLEN PÅ KAPELVEJEN

Genboen er nu Støberiet, et annex til Københavns kommunes kulturhus på Blågårds Plads, de to kulturhuse blev sammenlagt i 2007. Det var førhen en skole, oprettet i 1879 og nedlagt som skole i 1984, da børneantallet på Nørrebro var raslet ned til et lavpunkt. En tidligere elev var [Christian Christensen](#), forfatteren til erindrungen ”[En rabarberdreng vokser op](#)” (som hushistorikeren fik læst op i sin egen skoletid).

Der blev trængsel på skolen, der i 1885 havde 647 drenge og 612 piger. Så i 1883 blev der indrettet skolestue i Kapelvej 49 på første sal til venstre. De kunne dog lege på Kapelvejens legeplads, legeplads nummer [fire](#) i Københavns kommune. Hvis de da kunne komme til, Hellig Kors kirkes friskole havde 15 år senere 1510 elever...

KAPELVEJ

Vejen fik sit navn i 1869 efter kapellet på Assistens kirkegård. Kapellet var opført året inden af arkitekten [Valdemar Ingemann](#) (1840-1911) der virkeligt viftede med ørerne i et senere værk, Manufakturhandlerforeningens Stiftelse fra 1910 i Bragesagde 26. Kapellet var hans første større værk og i en fin italiensk renæssancestil, så yndet til officielle bygninger som skoler og banker. Han er naturligvis begravet på Assistens.

Kapelvej markerer sammen med Assistens kirkegård og Jagtvej grænsen mellem indre og ydre Nørrebro. Den har også haft sine købmænd og tobakshandlere – og blomsterhandlere takket været kirkegården – som alle andre gader, men også huset en del mere produktion end i dag. Fx lå Jyllands Papir-Værk, Pergamentkompagniet og Schouw & Co. i nr. 47. Firmaet lever idag videre som [Schouw & Co.](#)

Papirfremstilling kan forøvrigt lugte fælt, men det lader til at meget af fabrikkens virke var koncentreret omkring emballagefremstilling. I begyndelsen udgjorde fabrikkens ansatte en håndfuld unge kvinder der sad og limede poser dagen lang, hvilket sikkert ikke har gjort dem klogere, men (arbejds)miljølove kom først langt senere – da fabrikken flyttede til Århus. Senere blev nr. 47 til alkoholbehandlingssted og rummer nu [Sundhedshuset](#), der også har en café for unge forældre.

KAPELVEJ OG KAFFEKANDER

Af mere syrlige ting kan det nævnes at der blevet fremstillet en del harmonikaer i gaden, da Dansk Harmonika Fabrik lå i nr. 11 i 1960'erne. Den maskinmester, Axel Jensen, der i 1935 boede i stuen avancerede i 1960'erne til at samarbejde med en hr. Strong om Dansk Dørlukkerfabrik.

[Glud og Marstrand](#), grundlagt i 1879 og stadig kørende. En isenkræmmer og blikkenslager slog sig sammen om at lave spande, baljer, Madam Blå kaffekander og emaljeskilte. Den spæde begyndelse var lige overfor, på hjørnet af Kapelvej og Nordvestvej.

Da emaljeproduktionen sluttede i 1966 skrev Politiken en nekrolog over Madam Blå, der er blevet fremstillet i millionvis. Skiltene blev også spyttet ud i stor stil: Alle danske vejtavler, DSBs skilte, påbudsskilte af enhver art og festlige og farvestrålende reklameskilte.

KAPELVEJ PÅ DEN SOCIALE MÅDE

I baghuset i nr. 24 lå der i 1930'erne Frelsens Hærs Slumstation, hvorfra såkaldte slumsøstre og slumbrødre gik ud og udbredte den kristne tro blandt arbejderne på Nørrebro. Et af deres slogans er ”suppe, sæbe og frelse” og stadig en vigtig del af Frelsens Hærs sociale arbejde.

Måske var der overlap mellem dem og Det Danske Missionsforbund i nr. 17. Forbundet er en samling frikirker. Som kuriosum kan nævnes at Nørrebro nu er det område i Danmark med flest kirker, da Nørrebro siden 1857 har været det tættest befolkede område i Danmark. Og nu et af de områder med færrest medlemmer af folkekirken, omkring 20 %. Hellig Kors kirken er fra 1890, tegnet af H.B. Storck (1839-1922), der også kendes for bl.a. Den Hirschsprungske Samling.

Kapelvej rummer stadig institutioner der opfylder behov for nogle af de mest udsatte, fx ”[Det gule Hus](#)” i nr. 55, der støtter sindslidende, som har svært ved at få hverdagen til at fungere.

Noget af bebyggelsen på Kapelvej betegnes som en del af den berømte ”[Sorte Firkant](#)”, hvor gamle møghuse blev erstattet af nye møghuse. Det ærgrede mange beboere sig gevaldigt over, og i begyndelsen af 1980’erne blev nr. 17 besat. Et skilt i vinduet gav følgende oplysninger ”Karregruppen i Solitude Karreen og Nørrebro Beboeraktion har idag indraget [sic] Kapelvej 17 til Beboerhus”. Et andet fotografi, hvor baggrunden er Byggeren, viser et banner om at der ikke skulle være noget på Nørrebro uden beboerinddragelse. Det hjalp ikke, og resultatet er kasserne fra 1981. Husene forsøger at ligne grundmurede huse, men er af betonelementer, påklistret en skalmur.

TIDLIGERE BEBOERE

1885

Enke M.M. Egidius

Enkefru O.E. Sørensen

Kontorist A.C. Høyer

Tømrermester V.C. Leser

Skrædder H.F. Sedlazech

1910

Marskandiser L. Hansen

Detailhandler F. Nielsen

Tømrer E. Sørensen

Forgyllder C. Dolling

Politibetjent F. Hansen

1935

Kjoleforretning ved grosserer Holger Hvidsteen

Ekspresrullen ved E. Brostrøm

Murermester Axel Lange

Maskinmester Axel Jensen

Dameskrædderinde fru Agnes Jensen

Politibetjent J.P. Karlebo Nielsen

Skomagemester Albinus Jensen

Kasserer for Dansk Jernbaneforbund J.K. Jensen

Bogholder O. Søborg

Præst og kapellan ved Bethlemskirken Poul Garde

1960

Dameskrædderi ved E. Blohm Becher

Kunsthandler Jørgen Becher

Ekspresrullen

Inspektør Marius Jensen

Opmaskningsarbejder, frue V. Thyrssted

Bogbindermester N. Faurschou

Fabrikant B. Faurschou

Håndvæverske P.K. Pedersen

Kranfører N. Jensen

Metalsliber H. Olsen

Inspektør O. Søborg

Rytmikpædagog Gudrun Jensen

Asfaltkoger H. Rasmussen

1985

Studerende Jesper Behnke

Disc-jockey Kwasi Boah

Studerende Jannie Christiansen

Lagerassistent Thomas Dalby

Kontorfunktionær Edly Eskerod Hansen

Snedkermester Aa. Lauridsen

Fru Sonja Nielsen

Frk. Margrethe og Petra K. Pedersen

Lærer Søren Rantorp

Reynaldo Y Ozaeta Robles

Pædagog Dorit Schlünssen

Fru skuespillerinde Solveig Sundborg